

Når døren går op...

Af Anne Hjort og Kim Schrøder

Videojournalen var navnet på et 15-minutter langt magasinprogram, som blev sendt i 3 uger i efteråret 1985 på Kanal 2. Bag produktionen stod Det Danske Filmværksted, som for denne periode havde åbnet dørene for amatører til at producere 5-minutters indslag til Videojournalen. Filmværkstedet stillede på sin side et professionelt hold bestående af fotograf, lydmand, assistent og redigeringsteknikker til rådighed.

I løbet af tre hektiske uger lykkedes det at realisere de 12 planlagte videojournaler. Det blev til 37 indslag, ialt 180 minutters fjernsyn, som med lederen af Filmværkstedet Dino Raymond Hansens ord var "noget af det underligste TV, der længe har været set på en dansk fjernsynsskærm".

Mediekultur har talt med Dino Raymond Hansen og Filmværkstedets tekniske leder Peter Witt om ideen bage Videojournalen og om deres vurdering af om der indholdsmæssigt og æstetisk sker nybrud, når amatører kommer om bag skærmen.

Starten på Videojournalen var en henvendelse fra Filmværkstedet til de to københavnske TV-stationer Weekend-TV og Kanal-2 med et tilbud om at 'hjælpe' dem med deres lokal-TV-forpligtelse ved at lave et dagligt 15-minutters program i 3 uger i København og for københavnere. Weekend-TV sagde nej - de var bekymrede for hvad folk ville finde på at lave. Kanal 2 sagde ja tak, men ville til gengæld ikke betale noget for det.

Man fik dog harhandlet sig frem til et symbolsk beløb på 30.000 kr. Det er kun 1/10 af omkostningerne som var på 350.000 - og det er vel at mærke uden at de faste medarbejdere og maskiner er talt med. Men bortset fra de økonomiske aspekter var Filmværkstedet tilfredse med samarbejdet. "Det er flot at netop Kanal-2, der

VIDEO Journalen

**VIL DU VÆRE DIN
EGEN TV-
PRODUCER**

så ring til VIDEO
JOURNALEN på

24 37 83

VIDEO JOURNALEN sender 15 min. hver dag
på KANAL 2 fra den 23. sept. til 10. okt. 1985.

Dit indslag skal være omkring 5 min.

VIDEO JOURNALEN stiller et professionelt
hold til din rådighed.

Send din idé til VIDEO JOURNALEN,
Skelbækgade 2, 1717 København V.

Redaktionen åbner mandag den 2. sept. 1985.

DET DANSKE FILMVÆRKSTED

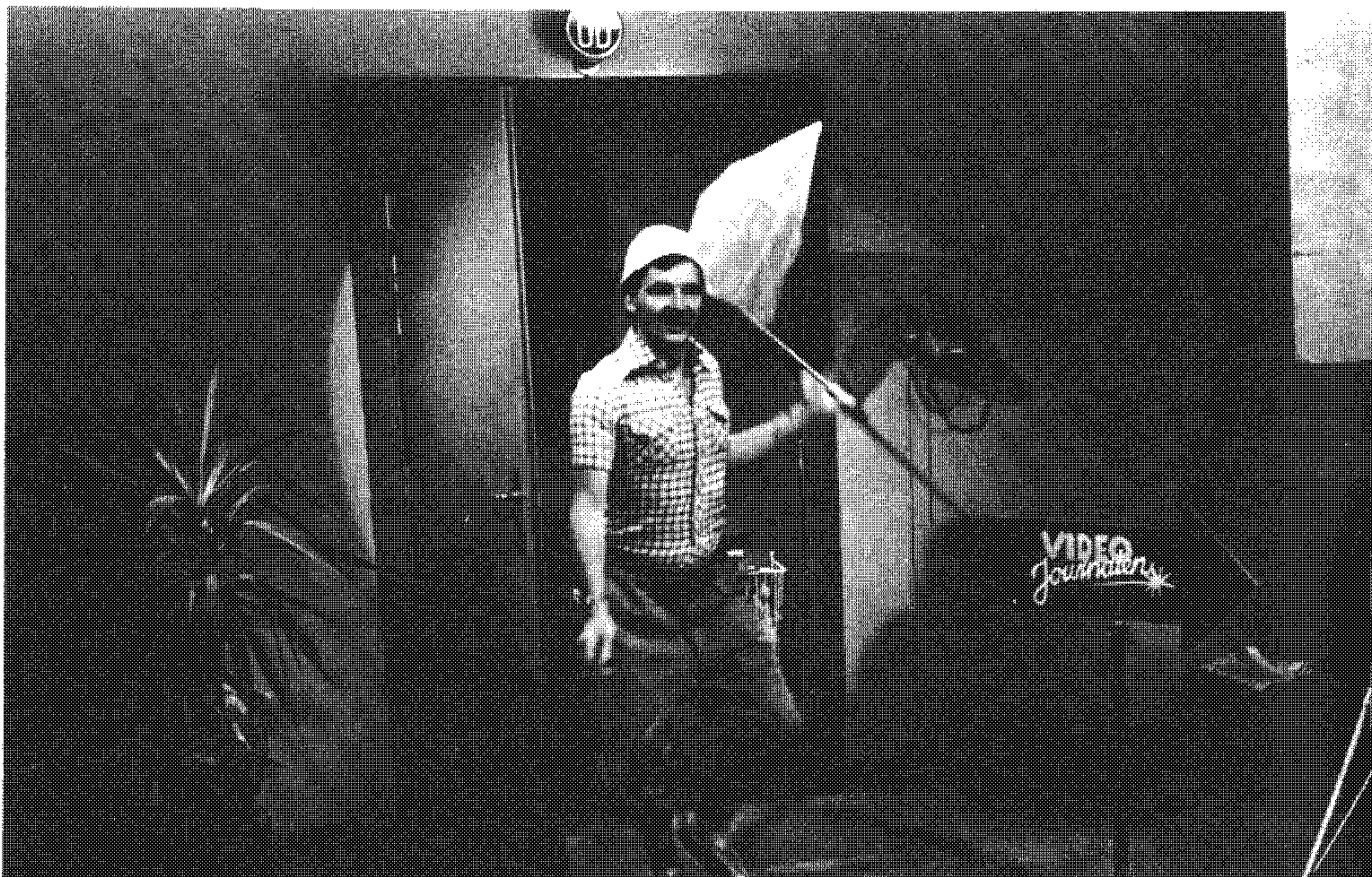
Plakaten er lavet af Bent Steffensen

ellers er de rige og raskes TV åbner op for 15 minutter om dagen uzensureret", siger Dino Raymond Hansen. De eneste krav der blev stillet fra Kanal 2's side var at indslagene ikke måtte indeholde injurier eller reklamer, og at de skulle overholde den aftalte tekniske standard.

Videojournalen

Videojournalen blev indledt med en smart og hurtig introduktion: En variation over Dansk Biografreklames trompetpiger og en 'rapning' af de nødvendige oplysninger med opfordringen til at lave fjernsyn. Hvert program bestod af 3 indslag på ca. 4 minutter, og som pause imellem dem blev indlagt nogle 'døre': en dør går op og ind kommer alskens mærkelige mennesker strømmende hen til det videokamera, som er er tilgængeligt.

For at være sikre på at kunne udfylde sendetiden var godt 1/4 af de nødvendige indslag blevet produceret i forvejen. Der indkom 100 forslag til produktioner, hvoraf altså knap 30 blev realiseret, specielt ud fra produktionsholdenes skøn over hvad der var realiserbart på den ene produktionsdag som var til rådighed.

De 37 indslag i Videojournalen rummede en mangfoldighed af gener og emner, så som et indslag fra Rigsarkivet, en billedpoetisk fremstilling af at være lesbisk - "Den man er", et portræt af café-kulturens forgængere - de gamle københavnske kaffebarer, "Pigen og truckeren" - en fortælling om det seksuelle spil mellem en blafferpige og en trucker, en musikalsk reportage fra Tegners Museum, en musikvideo fra gruppen Moon Jam, "Nedtælling" - et fængslende indslag hvor forskellige mennesker fortæller hvordan de vil tilbringe de sidste 5 minutter hvis de fik at vide at de skulle dø, en præsentation af naverne og deres traditionelle håndværk på Christiania, et stuntshow, en stemningsbeskrivelse fra et dyrehospital, et avantgardistisk danse/musikindslag, en OBS fra Statens Museum for Kunst, en indigneret og lun gammel mands beretning om Folkets Hus på Nørrebro og det politiske spil omkring det, sat overfor den kølige bureaukrat Egon Weidekamp, og en TV-konkurrence for unge om et rigtigt job, en konkurrence der strakte sig over 5 aftner.

Den korte form og det moderne tempo

Dino Raymond Hansen og Peter Witt siger at valget af formen med 4-5 minutter lange indslag først og fremmest var inspireret af den gamle filmjournal, men var i det hele taget udtryk for et sammensurium af hensyn. "Det var vigtigt for os at vi ikke vilde trætte, og med et magasinprogram fik vi mulighed for at også mere svage indslag kunne 'bæres' igennem. Endelig betød denne form jo også at flere kunne komme igennem møllen, for det er ikke sjovt at lave et lokal-TV-forsøg der kun har plads til 10. Men den korte form er faktisk en utrolig svær disciplin, som kræver en meget stram struktur".

I skriver i jeres pjeces om Videojournalen at I har tilstræbt et kvikt moderne tempo og stillet krav om lethed og storbyrytme i formen også om alvorlige emner?

"Ja, men det var ikke noget krav, det var ikke noget vi lagde ned over programmerne og det er heller ikke alle der har det.

Det er folk selv der har bestemt det. Vores ønske om mere let-
hed hænger også sammen med vores hangs på os selv. Vi kommer
fra en tung tradition, hvor folk har siddet og kværnet foran
kameraet om alvorlige emner på en meget alvorlig måde i 30-40
minutter, og det vil vi gerne væk fra.

Især det her hus har jo været præget af alvorlige film om alvor-
lige problemer i 10 år fra 1970-80, men nu er der kommet en ny
generation, der tager værkstedet i brug på en helt anden måde,
og det er dem der har præget Videojournalen. De unge i dag vir-
ker mere formbevidste, de er vokset op med billeder i massevis
og har derfor en mere veludviklet billedsans. Filmværkstedet
har i de senere år oplevet en klar fiktionstendens som også præ-
ger indslagene i Videojournalen.

I begyndelsen af 70'erne havde vi en socialrealistisk bølge. Fil-
mene fra Workshopen som den hed dengang handlede så godt som al-
lesammen om vores samfundsmæssige virkelighed og var tit meget
kritiske. Og det var udtryk for en optimisme, en tro på at tin-
gene kan forandres. Men den optimisme som er knyttet til den
samfundskritiske tendens og den tilhørende form med 'talking
heads', den forsvinder jo i løbet af 70'erne. Og hos den nye
generation er der ingen tro på at man kan forandre den samfunds-
mæssige virkelighed. Og hvad gør man så? Ja, så forandrer man
verdenen i fantasien, så er det man begynder at lave fiktion.
Det er min primitive forklaring", siger Dino Raymond Hansen.

Arbejdsløshed i Afrika - på en ny måde

"Mange af indslagene i Videojournalen handler stadig om alvor-
lige problemer, men formen er anderledes, f.eks. TV-konkurren-
cen 'Slås om job', som var en latterlig, men samtidig dybt al-
vorlig konkurrence, hvor 6 unge mennesker kappes om et rigtigt
job - og altså kappes om deres egen eksistens.

Og vi kan tage den der hedder Afrika 117 som er en noget iro-
nisk fremstilling af Hjælp til Afrika-problematikken. Der er
mediet en digter, som forholder sig til jordkloden som om den

var en marmorkugle ude i Kongens Have. For det første er den hvid, og så står han så'n og a'er den, og er ironisk til det perfide i sin holdning til problematikken, fordi han siger: "Vi kan godt lide sorte negerbryster og de kan godt lide hvide køleskabe". Og det er jo et langt stykke af vejen rigtigt. Vi har brug for noget saft og noget kraft og de har brug for nogen køleskabe. Men det må man bare ikke sige og det var der aldrig nogen af os der havde kunnet finde på at sige for nogen år siden. Og så vælger de nogle billeder der også siger noget om det - den hvide marmorkugle og sort/hvidt marmorgulv i det gamle zoologiske museum, og bygger på denne måde billedsiden op så den også kommer til at handle om den sort/hvide modsætning. Og bygger noget bevægelse ind i det på en meget simpel måde, ved at lade kameraet køre rundt så man bliver helt bims, og slutter med en smægtende saxofon, som ikke har en skid med sagen at gøre, men som alligevel taler til sanserne.

Og hvis vi tager TV-konkurrencen så tager den for det første fis på TV-konkurrencer ved at lægge noget alvorligt i den. Ved at lade 6 unge mennesker som ville brække deres arm på langs for at få et job, løse opgaver som, hvem der kunne komme først op om morgenen og finde ud til en fabrik i en forstad, programmere en computer og klæde børn hurtigst på i en børnehave, og hvem der kunne sælge flest flødebolle for flest penge på Kultortvet på en time. Programmet afspejlede også den modsigelsesfyldte problematik som arbejdsløsheden er: At på den ene side er god musik i mange tilfælde bedre end fast arbejde - og på den anden side er der også noget dybt fascinerende ved arbejdet, fordi alle mennesker i dag henter deres identitet gennem arbejdet. Og det er det dilemma de har forsøgt at vise. For på den ene side er det sjovt, men de der deltager i konkurrencen tog det også alvorligt, så alvorligt at nogen græd når de gik ud af konkurrencen, og dermed havde mistet chancen for at få jobbet".

Videoværksteder og fornyelser

"Men når det er sagt må vi nok også sige, at indslagene i Videojournalen ikke afviger så særlig meget fra det man plejer at se. Og det skyldes jo, at det ikke er med videoværksteder at de store formeksperimentet og fornyelser sker, fordi man jo først skal tage mediet i besiddelse. Man starter ikke med at vende fuldstændig om på tingene".

Mikael Bundesen fra Kanal 2 siger i et interview om Videojournalen at den passede fint til deres reklamefilmsstil - det kan han godt lide - men at den på andre områder afveg fra deres sendeflade. Bl.a. fordi den var lavet af mennesker med en anden berøringsflade og fordi der i Videojournalen blev taget emner op som de ikke ville have berørt, f.eks. om seksuelle minoriteter. Hvad siger I til det?

"Kanal 2's medarbejdere laver naturligvis ligesom alle andre programmer om deres egen virksomhed. Vores folk de kommer så alle mulige steder fra og laver noget om den virkelighed de kender til, og derfor er emnet og formen knyttet til det sociale miljø, bestemte kvarterer i byen, og de problemstillinger man beskæftiger sig med der. Og jeg synes i høj grad netop der er et lokalt islæt i det her. København er en storby og ikke først og fremmest lokal på samme måde som en by som Haderslev f.eks. Når man om et stykke tid ser det her, så er det netop udtryk for en gruppe unge i København i efteråret 1985 og de problemstillinger der var der".

De veluddannede - unge - mænd, og det store publikum

Tror I den ramme I har valgt - med den hurtige, flotte og flashy stil har haft betydning for hvem det er der har henvendt sig for at lave indslag til Videojournalen?

"Jo, det har det nok. Men det er sådan at når man laver et stykke generelt opsøgende arbejde som det her, hvor man bare slår

dørene op og så ved vi godt hvem der vil komme. Så kommer nemlig dem der ikke arbejder, og blandt dem der ikke arbejder - er det de studerende, og blandt dem der studerer er det dem der har mest selvtillid - mændene. Det sker med mindre man går ud og opsøger andre grupper og tvinger dem til at lave noget. Det falder jo ingen mennesker naturligt at gøre det her, det er jo en kompliceret proces. En demokratisering af adgangen til medierne kræver et meget aktivt opsøgende arbejde.

Kanal 2's publikum udgøres i høj grad af faglærte og ufaglærte arbejdere, bl.a. fordi Kanal 2 af sendetekniske årsager dækker hele det store område syd for København. Og det var altså ikke de mennesker som i første omgang kom ind af vores åbne dør. Men til slut i sendeperioden begyndte vi faktisk at få flere forslag fra "almindelige mennesker", bl.a. den om dyrehospitalet og om nogle unge fyres stuntshow i Ballerup.

Det er den samme problematik, der gør sig gældende, når I spørger, om vi fik reaktioner fra seerne. Det gjorde vi ikke. Vi færdes jo i en temmelig begrænset verden som filmarbejdere. Vi har ikke fået nogen feedback fra andre filmarbejdere, for de ser nemlig ikke Kanal 2. Vi kender faktisk forbavsende få, der ser Kanal 2. På den måde er byen jo meget skarpt socialt og uddannelsesmæssigt opdelt. Tilfældigvis kendte vi på det tidspunkt en pige som kunne fortælle os at hun og hendes HK-kolleger fulgte levende med i konkurrencen, og de havde væddet på arbejdspladsen ovre på Spies om hvem der nu ville vinde.

Fremtiden i Filmværkstedet som lokal-TV-producent

Vi vil fortsætte med TV-produktion, men vi vil ikke gentage Videojournalen mekanisk. Dels var det for hårdt, dels vil vi næste gang have fat i nogle andre mennesker. Derfor besluttede vi at næste projekt, som er i Holbæk her til sommer, skulle have et andet forløb. Det skulle være længere og roligere og også indslagene skulle være længere, med en langsommere rytme. Så der har vi for lang tid siden etableret et samarbejde med Holbæk Kommune og med forskellige grupper i området, og vi har nu åbnet et videoværksted som fungerer i 4 uger inden ferien og i 4 uger efter ferien. Hele ideen var så at vi i forbindelse med en kortfilmfestival ville have sendt filmene derfra sammen med vores egne videoproduktioner som lokal-TV.

De planer har vi imidlertid måttet skære kraftigt ned på, først og fremmest fordi Kulturministeriet ikke ville give os tilladelse til at sende lokal-TV og derudover beregner P&T sig så lang tid til at opstille en sender, at det alligevel ikke havde kunnet gennemføres. På lidt længere sigt vil vi forsøge at være aktive omkring oprettelsen af den regional-TV-station som kommer til at ligge i København, og som meget hurtigt kan blive en realitet efter vedtagelsen af loven om TV2. Og loven er jo sådan indrettet at hvis man tager initiativet, så får man penge. Vores ambition er at få fast sendetid på en regionalstation, f.eks. 15-30 minutter om ugen, hvor vi i et magasinpro-

gram, kan få afviklet nogle af de produktioner vi har i forvejen og opsøge nye. Vi satser altså i fremtiden på både at blive et film-, video- og TV-værksted".

Så da Filmværkstedet åbnede sine døre i oktober 85 var det ikke kun for at give idérige amatører adgang til mediet, men også for på lidt længere sigt at give Filmværkstedet adgang til lokal-TV.

Anne Hjort er mag.art.

Kim Schrøder er adjunkt ved Roskilde Universitet